

Puhe 60-vuotsojuhlassa 12.10.2022

Arvoisat kutsuvieraat ja hyvät jäsenet. Tervetuloa Riihimäen Eläkkeensaajien 60-vuotisjuhlaan. Pidetään pienimuotoinen, epämuodollinen, mutta lämminhenkinen tilaisuus.

Juhlapuheen laatiminen on aika vaikeaa. Puheessa pitäisi keskittyä juhlakaluun, tässä tapauksessa yhdistykseemme, mutta kuinka kiinnostavaa kuultavaa siitä tulisi. Vuosiluvut ja nimet mielletään paremmin tekstissä. Tyydyn siis yhdistyksestä vain lyhyesti sanomaan, että Riihimäen Eläkkeensaajat on ollut ja on edelleen aktiivinen yhdistys. Meillä on 50-vuotishistoriikki, joka löytyy kotisivuilta. Historiikkia täydennetään myöhemmin. Tähän työhön halukkaat voivat ilmoittautua minulle.

Hyvä terveys, hyvät ihmissuhteet ja kiinnostavat harrastukset ovat kolme tärkeintä onnellisuuteen vaikuttavaa tekijää ihmisen ikääntyessä. Tämä selviää eläkeläisliittojen etujärjestö EETUn teettämässä kyselyssä nimeltään Huomisen kynnyksellä. Uusin tutkimus ilmestyi äskettäin ja löytyy liiton sivuilta. Järjestötoiminta parhaimmillaan voi vastata näistä toiveista kahteen, ihmissuhteisiin ja harrastuksiin ja näiden myötävaikutuksella myös terveyteen, sekä henkiseen että fyysiseen terveyteen.

Eläkkeelle jääminen on monelle suuri elämänmuutos. Se vapauttaa voimavaroja uudelleenlaiseen, itseä aidosti kiinnostavaan toimintaan. Työuran päättymisen jälkeen moni kuitenkin kaipaava tunnetta, että heitä tarvitaan edelleen jossakin. Yhdistystoiminta tuo kaivattua uutta sisältöä ja merkityksellisyyden tunnetta arkeen. Tekemisen, opiskelun, harrastamisen ja yhdessäolon lisäksi yhdistyksissä tehdään lukemattomia tunteja ensiarvoisen tärkeää vapaaehtoistyötä.

Meillä EKL:ssä on edunvalvonnan lisäksi monenlaista koulutusta ja kurssitusta. Hämeen piirissä järjestämme jäsenille erilaista kisailutoimintaa ja piiritasolla myös seurataan tiiviisti Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueiden työtä sekä verkotutaan niiden luottamushenkilöiden kanssa. Itse olen ensi viikolla kolmen päivää vanhusneuvostopäivillä, jossa voin keskustella eri puolelta Suomea tulevien vanhusneuvoston jäsenten kanssa ja saada vinkkejä. Tiedossa on hyvin mielenkiintoiset ja antoisat päivät.

Tarjontaa ja toimintaa on, mutta nykyhetken ongelmana meillä ja muissa järjestöissä on aktiivien ja toimihenkilöiden puute. Johtuuko tämä osittain siitä, että eläkeläiset vetävät muitakin kuin eläkeläisyhdistyksiä, he ovat aktiiveja työpaikan eläkeläistoiminnassa, urheiluseuroissa, erilaisissa kulttuuri- ja muissa yhdistyksissä sekä vapaa-ajan toiminnoissa. Vai pelottaako se, että yhdistyksen hallituksessa tarvitaan nykyään laajaa osaamista. Pitää osata tietokoneen käyttö, netissä surffailu, kotisivujen ylläpito, haastavat talous- ja jäsenasiat ja pitää osata verkostoituminen. Vai on onko syynä se, että nykyiset eläkkeelle jäävät hoitanevat ihmissuhteensa somessa tai muulla tavoin, yhdistystoimintaa ei koeta seksikkääksi.

Vanheneminen, ikääntyminen kuuluu elämään ja sen pitäisi olla täysin luonnollinen asia eikä suinkaan taloudellinen ja yhteiskunnallinen ongelma. Ikääntyneiden määrä lisääntyy, mutta kyllä se on ollut tiedossa, että sotien jälkeiset isot ikäluokat ovat nyt sen ikäisiä, että hoivapalveluja tarvitaan lisääntyvästi. Myös se

on tiedetty, että ihmiset elävät entistä pitempään. Yllätyksenä näköjään on tullut myös se, että naiset eivät enää tekään hymyhuulin raskasta ja huonosti palkattua työtä kutsumusammattissaan. Nyt hoivakoulutusta mieltävät eivät tunne käsitystä kutsumusammatti. Jos he ovat alasta kiinnostuneita, niin ensimmäinen kysymys on, että mikä on liksa ja mitkä työolot. Seuraavaksi sanotaan heipat ja katsotaan jotain muuta alaa.

Huomisen kynnyksellä - tutkimuksessa tulee selkeästi esille se, että ikääntyneet pitävät hoivapalveluiden laatua luvattoman heikkona. Vanhuspalveluihin satsataan Suomessa muihin Pohjoismaihin verrattuna vähiten rahaa. Investoinnit näihin palveluihin ovat Norjassa kaksinkertaiset ja Ruotsissa sekä Tanskassa 1,5-kertaiset Suomeen verrattuna. Itse kaipaen tulevaan eduskuntaan ja maan hallitukseen henkilöitä, jolla on iän tuomaa kokemusta tarkastella asioita laajasti ja ymmärrystä vanhuksien tarpeita kohtaan. Nyt esimerkiksi Kanta-Häme nojautuu STM:n esityksiin siitä, että kotiin kannettavia palveluita on tehostettava ja otettava teknologia tueksi, vaikka yhä enemmän tutkijat ovat sitä mieltä, että muunlaista asumismuotoa on lisättävä ja tarjottava vanhuksille. Eduskuntavaalit ovat ensi vuonna ja eläkeläiset ovat aktiivisia äänestäjiä. Vaalit ovat aina mahdollisuus.

Vanhus ja vanha sanaan liittyy paljon negatiivisia mielikuvia. Vanha talo, vanhaksi mennyt ruoka, vanhanaikainen, vanhanmallinen, pilaantunut tuote. Vanha ihminen mielletään ikälopuksi, avuttomaksi kulueräksi. Tätä mielikuvaa lietsoo mm. media. Kun määritellään ihmisen ikäkausia, niin käytäntö on kirjava. YK:n mukaan 60 vuotta täyttäneet ovat ikääntyneitä. Suomessa työelämän näkökulmasta 45 on ikääntyvä ja 55-vuotias ikääntynyt. Tosiasiassa työelämässä jo 40 kokee ikäsyrrintää. Kun kysytään ihmisiltä, minkä ikäinen on vanhus, niin tulos on, että mitä nuorempi vastaaja, sen aikaisemmin hän toteaa vanhuuden alkavan. Yhdysvaltalainen lääkäri ja kirjailija Oliver Holmes totesi, että vanhus on 15 vuotta minua vanhempi.

Vanhenemisen uudenlaista ymmärtämistä varten on luotu kolmannen iän käsite. Ensimmäiseen ikäkauteen kuuluu lapsuus ja nuoruus, toiseen ikäkauteen sisältyvät aikuisuus, perheen perustaminen ja ansiotyö. Kolmannessa iässä siirrytään eläkkeelle. Vasta neljännessä iässä hoivan tarve alkaa lisääntyä ja sen myötä riippuvuus muista ihmisistä. Jos neljännestä iästä selviää hengissä, niin seuraavaksi koittaa viides ikä, jolloin ollaan täysin toisista riippuvaisia. Haluaako joku elää viidettä ikää? Tuskin, mutta lääkärit yrittävät siinäkin parhaansa. Puhutaan myös myöhäis-keski-iästä, senioreista, harmaista panttereista ja lepperellään, että vierivä kivi ei sammaloidu. Mitä vikaa on sammaleessa, ihmetteli vanhuustutkija Sanna Tehikari.

Uusien nimikkeiden keksiminen ei ole mitään uutta. Jo 1970-luvulla sairauksia tai sosiaalista käyttäytymistä kuvaavia sanoja korvattiin uudissanoilla. Sokeasta tuli näkövammaisen, kuurosta kuulovammaisen, invalidista liikuntarajoitteinen, keksittiin myös sana vajaakuntoinen ja sen jälkeen meitä kaikkia, iästä riippumatta, alettiin pilkata kuluttajiksi. Mutta ei siitä kukaan pahastunut. Silloinen Kansanvakuutus-lehti järjesti nimikilpailun jossa etsittiin uutta sanaa eläkeläinen tai vanha tilalle. Kilpailuun tuli tuhansia ehdotuksia. Parhaimmiksi valittiin olos, eläkäs, olokas, leppo, kelakas. Myös näille sanoille raati oli suopea: arvokki, arvos, hoputon, joutelo, kansali, elokki, eluri ja levokki. Näin kirjoitti Simo Ylikarjula mainiossa kirjassaan Vanheneminen kielletty.

Riihimäellä seurakunta, Kotokartanosäätiö, kaupungin tuottamat vanhuspalvelut Riksula mukaan luettuna järjestävät monenlaista ikäihmisille suunnattua toimintaa ja ohjelmaa. Haluan kiittää teitä kaikkia tästä hienosta toiminnasta. Vanhusneuvostomme toimii aktiivisesti, pidämme yhteyttä Lopen ja Hausjärven vanhusneuvostoihin, olemme kuulleet ja tulemme kuulemaan Riihimäen virkamiehiä ja saamme tietoa palveluista sekä hyvinvointialueen toimista. Riihimäellä toimii kuusi eläkeläisyhdistystä, toimimme yhdessä tunnemme toisemme, joten yhteistyö on hyvällä mallilla, kiitos siitä sisarjärjestöille ja vanhusneuvostolle.

Mainitsin alussa vapaaehtoistyön. Tässä yhdistyksessä sitä on tehty koko 60-vuotisen toiminnan ajan. Tänään palkitsemme 15 jäsentä, jotka ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana vähintään viisi vuotta tehneet erilaista vapaaehtoistyötä yhdistyksen, jäsenten ja muiden ikäihmisten hyväksi.

Hyvät kuulijat. Riihimäen Eläkkeensaajilla on vuosittain tähän aikaan syysyhtärit. Silloin juhlitaan niitä jäseniä, jotka kyseisenä vuonna täyttävät pyöreitä tai puolipyöreitä ikävuosia alkaen 70 vuodesta. Tänä vuonna me kaikki olemme synttärisanskareita, joten erillisiä syysyhtäreitä ei järjestetä. Haluan kuitenkin kohottaa maljan erityisesti tämän vuoden synttärisanskareille. Sydämelliset onnittelut. Toinen huikka otetaan yhdistykselle nimeltä Riihimäen Eläkkeensaajat. Kiitos.